

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel, 30.6.2004
KOM(2004) 447 lopullinen

**KOMISSION TIEDONANTO
NEUVOSTOLLE, EUROOPAN PARLAMENTILLE,
EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE
JA ALUEIDEN KOMITEALLE**

Laajakaistaiset matkaviestintäpalvelut

1. JOHDANTO

Matkaviestinnän kasvulla on ollut perusluonteisia taloudellisia ja yhteiskunnallisia vaikutuksia Euroopassa ja sen ulkopuolella. Matkapuhelin on nykyisin itsestäänselvyys ja sitä käytetään lähes kaikilla inhimillisen toiminnan alueilla, vapaa-aikana, liike-elämässä ja julkishallinnossa. Vaikka matkaviestinnän levinneisyys todennäköisesti jatkaa kasvuaan, merkittävin tulevaisuuden kasvusuuntaus tulee olemaan laajakaistaisten matkaviestintäpalvelujen kasvu, kun kolmannen sukupolven matkaviestinnän (3G) ja muiden langattomien teknologioiden (RLAN, satelliitit jne.) potentiaali valjastetaan käyttöön. Näiden teknologioiden yleistymisen merkitsee ajattelu- ja toimintatapojen muutosta, joka mahdollistaa uudet datapalvelut tavalla, jossa laajakaistan edut yhdistyvät liikkuvuuteen. Näillä palveluilla voi olla valtavia yhteiskunnallisia vaikutuksia ja ne tulevat muuttamaan tapaa, jolla julkisia palveluja tarjotaan, mutta myös niiden taloudelliset vaikutukset voivat olla huomattavia ja ne voivat muuttaa tavan, jolla kauppaa käydään.

Sähköisen viestinnän palvelut ovat käytännössä vaikuttaneet eniten EU:n työvoiman tuottavuuteen viime vuosina¹. Alalla on kaksi merkittävää kehityssuuntausta. Ensinnäkin laajakaistan kasvu oli viime vuonna yli 80 prosenttia, minkä vuoksi Euroopalla on hyvät mahdollisuudet saavuttaa vieläkin suurempia tuottavuushyötyjä². Toiseksi matkaviestinnästä saatavien tulojen suhteellinen osuus on kasvussa ja ylittänyt jo kiinteän verkon puheluista saadut tulot. Käyttäjakeskeisten matkaviestinnän laajakaistapalvelujen avulla voidaan siten tuottaa huomattavia yhteiskunnallisia ja tuottavuushyötyjä koko kansantaloudelle. Mahdollisuus olla tavoitettavissa milloin ja missä tahansa on keskeinen vaatimus tilanteessa, jossa ihmisten, tavaroiden ja palvelujen liikkuvuus kasvaa koko ajan. Mahdollisuudet päivittää asiakastiedot heti myynti- tai tukitapahtuman jälkeen, pitää liikkuva työvoima jatkuvasti yhteydessä yritykseen ja sen tietovarantoon ja mahdollistaa suurten tietomäärien vaihto liikkuvan työvoiman ja yrityksen kesken tulevat muuttamaan työskentelyprosesseja ja organisaatioita ja parantamaan yritysten tehokkuutta. Yritykset investoivat liiketoiminnan ja työskentelytapojen muuttamiseen niin pitkään kuin voimakas kilpailutilanne pakottaa johtajat innovoimaan.

Euroopan menestys matkaviestinnän alalla perustui vakaaseen sääntelyyn ja politiikkaan. Ratkaisevia tekijöitä olivat avoin toisen sukupolven (2G) matkaviestintästandardi (GSM), kilpailua edeltänyt tutkimus ja kehitys, kilpailumarkkinat, strateginen lähestymistapa taajuushallintoon ja laitteiden sertifiointi teknologian vakauttamiseksi.

Lissabonin huippukokouksessa vuonna 2000 korostettiin, kuinka tärkeää Euroopan on säilyttää johtoasema keskeisillä teknologian alueilla, kuten matkaviestinnässä. Monissa peräkkäisissä Eurooppa-neuvoston kokouksissa ja varsinkin Sevillassa kesäkuussa 2002 jäsenvaltioita on pyydetty poistamaan matkaviestintäpalvelujen käyttöönoton esteet. Äskettäin kevään 2004 Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan päätelmissä todettiin, että: *"Unionin on myös vastattava uusiin haasteisiin nopeasti:*

¹ KOM(2004) 61 lopullinen.

² KOM(2004) 369 lopullinen.

esimerkiksi sähköisen viestinnän elintärkeällä alalla EU:n uusien matkaviestintä- ja laajakaistastrategioiden on pidettävä unioni kehityksen kärjessä.” Vaikka monia esille otettuja asioita on ryhdytty käsittelemään, moni asia on vielä ratkaisematta, ja tämä vaatii paitsi markkinatoimijoiden myös jäsenvaltioiden viranomaisten ja EU:n toimielinten mukanaoloa.

Tässä tiedonannossa selvitetään laajakaistaisten matkaviestintäpalvelujen laajempaa poliittista ja sääntely-ympäristöä. Tiedonannon ensisijainen tarkoitus on hahmotella, kuinka jäljellä oleviin haasteisiin vastataan tavalla, joka varmistaa menestyksen jatkumisen pitkällä aikavälillä. Tiedonantoa valmistellessaan komissio on kuullut laajalti elinkeinoelämän edustajia Mobile Communications and Technology Platform -työryhmässä ja matkaviestintäalan seminaarissa, joka pidettiin kesäkuussa 2004.

Tiedonanto ei rajoita tulossa olevia päätöksiä seuraavista rahoitusnäkymistä (2007/2013) ja tutkimuksen ja kehityksen seitsemänneistä puiteohjelmasta.

2. MATKAVIESTINTÄALAN KEHITTYMINEN

Muutaman hitaamman kasvuvuoden jälkeen matkaviestintäala osoittaa nyt elpymisen merkkejä. Kuluneen vuoden aikana eurooppalaiset 3G-operaattorit ovat käynnistäneet kaupallisia palveluja kymmenessä jäsenvaltiossa, ja uusia verkkoja on määrä avata seuraavien kuuden kuukauden aikana. Tulevaisuudessa televiestinnän, radio- ja televisiotoiminnan ja Internetin lähentyminen johtaa nopeiden multimediaspalvelujen yleistymiseen matkaviestintäverkoissa. 2.5G/3G ja radiotaajuuksia käyttävät lähiverkot säilyvät rinnalla ja tarjoavat täydentäviä palveluja.

Käyttäjät voivat hyötyä nopeista langattomista yhteyksistä liikkueessaan välittäjäkeskusten (”hot-spot”) lähellä ja saada 3G-palveluja laajemmalla alueella. Matkaviestintäpohjaiset ”yritysratkaisut” vauhdittavat konkreettisesti 3G-datapalvelujen käyttöönottoa. Jatkuva teknologinen innovointi vaikuttaa myös muihin järjestelmälustoihin (esim. radio- ja televisiolähetystoiminta ja langattomat yhteydet), jotka puolestaan voivat vaikuttaa 3G-palvelujen kehittämiseen laajentamalla kaikkia hyödyttävien uusien innovatiivisten palvelujen kehittämisen teknologista pohjaa. Kiinteän ja matkaviestintäverkon lähentyminen – esimerkiksi kiinteän ja langattoman verkon yhdenmukaisen palveluvalikoiman muodossa – tuottaa myös lisämahdollisuuksia innovaatioihin.

3. PITKÄN TÄHTÄYKSEN POLIITTISET KYSYMYKSET

Matkaviestinnän ja langattoman viestinnän ympäristö on muuttumassa koko maailmassa. Useat kehitysmaat tekevät mittavia tutkimus- ja kehitysinvestointeja parantaakseen elinkeinoelämänsä valmiuksia mahdollisimman kilpailukykyisin kustannuksin. Jotta kuitenkin voitaisiin varmistaa 3G:n onnistuminen ja valmistautua sen jälkeiseen tulevaisuuteen, tarvitaan päättävistä ja koordinoitua EU:n tason toimintaa kaikilla rintamilla: tutkimuksesta ja kehityksestä politiikkaan, sääntelyyn ja taajuushallintoon. Tässä osassa selvitetään laajakaistaisten matkaviestintäpalvelujen laajempaa poliittista ja sääntely-ympäristöä.

3.1. Tutkimus ja kehitys

Tutkimusympäristö on muuttunut dramaattisesti vuodesta 1998, kun ETSI hyväksyi 3G:n standardin eli UMTS:n. Maailmanlaajuinen kilpailukyky perustuu innovatiivisiin valmiuksiin sekä kustannustehokkuuteen. Jotta Eurooppa säilyttäisi kilpailukykinsä ja parantaisi sitä, sen on keskityttävä innovointiin kilpailukyvyn ensisijaisena veturina. Tämä onnistuu ainoastaan, jos lähitulevaisuudessa käynnistetään kattava ohjelma, joka koostuu toisiinsa integroiduista toimista ja perustuu toimivaksi todettuun lähestymistapaan. Koska tulevaisuuden järjestelmät ovat monimutkaisia ja on toivottavaa päästä yleismaailmallisiin standardeihin, olennaista on keskeisten toimijoiden oikea-aikainen yhteistyö kilpailua edeltävässä tutkimusvaiheessa.

Edessä olevien teknologisten haasteiden monimutkaisuus ja suuruus vaativat mittavaa tutkimus- ja kehitysyhteistyötä, jossa on mukana kriittinen massa voimavaroja ja joka lujittaa huippuosaamista, vauhdittaa kansallisia aloitteita ja parantaa alan toimien koordinoitua jäsenvaltioissa. Tämä voidaan toteuttaa vain Euroopan tasolla. EU:n tason lisätoimilla olisi ennen kaikkea väkevä ja erityinen vauhdittava vaikutus yksityisen sektorin tutkimusinvestointeihin ja niillä vastattaisiin kilpailun haasteisiin, joita samanlaiset suuren mittakaavan t&k-hankkeet muualla maailmassa asettavat.

Matka- ja langattoman viestinnän tutkimuksen on ehdottomasti katettava koko arvokettu teknologian kehittämisestä (radioyhteys, verkottaminen, palvelualusta, järjestelmäarkkitehtuuri, päästä päähän -uudelleenasetettavuus jne.) palvelujen ja sovellusten kehittämiseen sekä sisältöön. Tutkimuksessa on otettava huomioon, että vaikka asiaan liittyvät innovaatiocyklit (radio, verkko ja palvelut) ovat sidoksissa toisiinsa, niillä on erilaiset aikataulupaineet. Todella maailmanlaajuisen markkinoiden luominen ja kilpailun tehostaminen edellyttävät maailmanlaajuisia standardeja ja alustoja innovatiivisten ja nopeiden laajakaistaisten matkaviestintäpalvelujen kehittämistä varten. Tällaiset standardit ja alustat on hyväksyttävä laajapohjaisesti – Euroopassa ja sen jälkeen muualla maailmassa – jotta torjuttaisiin markkinoiden pirstaloituminen.

Komission perustama Mobile Communications and Technology Platform -työryhmä³ muuttuu seitsemännen puiteohjelman valmistelun yhteydessä todennäköisesti viralliseksi teknologiayhteisöksi, joita on kuvattu tiedonannoissa ”Euroopan kasvualoite”⁴ ja ”Yhteisen tulevaisuuden rakentaminen”⁵.

³ KOM(2004) 61 lopullinen.

⁴ Komission tiedonanto – Euroopan kasvualoite – Investointi verkkoihin ja osaamiseen kasvun ja työllisyyden hyväksi, KOM/2003/690 lopullinen.

⁵ Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille – Yhteisen tulevaisuuden rakentaminen – Poliittikan haasteet ja rahoitusmahdollisuudet laajentuneessa unionissa 2007–2013, KOM(2004) 101 lopullinen.

Tämän teknologiayhteisön keskeisiä tavoitteita olisivat:

- strategisen tutkimussuunnitelman laatiminen
- tutkimuksen ja innovoinnin kannalta kriittisen massan saavuttaminen
- huomattavan julkisen ja yksityisen rahoituksen toteuttaminen.

Päätelmä

Seitsemannen puiteohjelman valmistelu tarjoaa tilaisuuden perustaa teknologiayhteisö matkaviestinnän ja langattoman viestinnän alalle.

3.2. Yhteentoimivuus

Yhteentoimivuus on laajakaistaisten matkaviestintäpalvelujen käyttöönoton kriittinen edellytys. Yhteentoimivuus on monitahoinen tekijä, joka on tarpeen usealla tasolla: laitteesta verkkoon (radioyhteys ja runkoverkko); laitteesta laitteeseen; verkosta verkkoon; ja sisällön ja/tai sovellusten välillä.

Jos eri infrastruktuurien ja päätelaitteiden välinen yhteentoimivuus ei toteudu kunnolla, 3G-markkinat saattavat jäädä pirstaleisiksi. Erilaisten palvelujen ja päätelaitteiden tulisi olla erityyppisten käyttäjien saatavilla. Yhteentoimivuuden merkitys tulee esille verkon ja päätelaitteen kyvyssä tukea luotettavasti toimintoja, joita jokin tietty palvelu ja/tai sisältö edellyttävät. Palvelujen, sisällön ja päätelaitteiden yhteentoimivuus on siten massamarkkinoiden toteutumisen kriittinen edellytys.

Teknologioiden lähentyessä toisiaan yhteentoimivuudella on edessään uusia haasteita. Teknologioiden lähentyminen merkitsee, että uusien järjestelmien ja palvelujen kehitykseen osallistuu useita eri aloja, kuten televiestintä, radio- ja televisiotoiminta, Internet-palveluntarjonta, tietokone- ja ohjelmistoala, tiedotusvälineet ja julkaisutoiminta, joilla standardoinnin ja yhteentoimivuuden merkitys ja niistä riippuvaisuus vaihtelevat.

Palvelujen teknisten eritelmien tekoon ja standardointiin osallistuu tässä yhteydessä useita foorumeja, joiden tavoite on turvata palvelujen yhteentoimivuus. Yleisesti ollaan kuitenkin sitä mieltä, että vaikka yhteentoimivuuskysymystä selvitetään usealla taholla, teknologioiden lähentymisen myötä monimutkaistuva tilanne muodostaa uuden haasteen, johon on reagoitava. On tehostettava kaikkien osapuolten välistä vuoropuhelua ja koordinoitua.

3GPP:n⁶ ja GCF:n⁷ välinen yhteistyö on hyvä perusta, jonka varaan voi rakentaa. GCF työskentelee myös multimediaviestipalvelujen (MMS) parissa OMA:n⁸ yleisen ohjelman puitteissa, ja parhaillaan keskustellaan, pitäisikö tätä ohjelmaa laajentaa muihin OMA:n standardeihin.

⁶ Third Generation Partnership Project.

⁷ Global Certification Forum.

⁸ Open Mobile Alliance.

Ilman yhteentoimivuutta, joka on elinkeinoelämän vastuulla, markkinat voivat epäonnistua. Tämä voi vesittää poliittiset tavoitteet, jotka liittyvät innovoinnin kannustamiseen ja kilpailun ja palvelujen monipuolisuuden edistämiseen. Tällaisessa tilanteessa voidaan joutua turvautumaan sääntelytoimiin⁹.

Päätelmä

Komissio kannustaa elinkeinoelämää ryhtymään kiireellisiin toimiin laajakaistaisten matkaviestintäpalveluiden yhteentoimivuuden toteuttamiseksi.

3.3. Sisältö: tekniset haasteet

Matkaviestinnän sisältösovellusten valikoiman laajentaminen sekä tyyppien että ominaisuuksien osalta tulee olemaan olennaista matkaviestinnän kysynnän edistämisen ja uusien palvelujen kehittämisen kannalta. Siksi on tunnistettava ja poistettava mahdolliset esteet, jotka voivat hidastaa kehittyneiden matkaviestintäpalvelujen nopeaa käyttöönottoa. Tähän liittyen komissio on äskettäin käynnistänyt alakohtaisen tutkimuksen urheilu-oikeuksien myynnistä 3G-verkkokäyttöä varten, jotta kypsempien mediamarkkinoiden paine ei tukahduttaisi tällaisten olennaisen tärkeiden palvelujen kehittämistä. Komissio aikoo tutkia myös teknisiä ja muita mahdollisia esteitä, jotka voivat haitata matkaviestintäpalvelujen nopeaa käyttöönottoa Euroopassa, sekä kuluttajanäkökohtia.

Sisällölle turvallisen ympäristön luonti on olennaisen tärkeää monipuolisempien palvelujen kehittämisen kannalta. Yhteentoimivat digitaaliseen sisältöön kohdistuvien oikeuksien hallintajärjestelmät (DRM), jotka estävät suojatun sisällön luvattoman käytön ja varmistavat oikeuksien toteutumisen, ja suojatusta digitaalisesta sisällöstä oikeudenhaltijoille maksettavat asianmukaiset korvaukset saattavat tarjota huomattavia mahdollisuuksia uusille matkaviestinnän sisältömarkkinoille. Ne voisivat tukea uusien liiketoimintamallien syntyä yhdessä tekijänoikeuksien tehokkaan noudattamisen myötä. Samalla on noudatettava kuluttajien oikeuksia ennen muuta tietosuojan ja turvallisuuden osalta.

Komissio on perustanut digitaaliseen sisältöön kohdistuvia oikeuksia käsittelevän korkean tason työryhmän, joka pyrkii ratkaisemaan DRM-järjestelmien yhteentoimivuuteen liittyviä kysymyksiä sekä muita käyttäjien ja kuluttajien vaatimuksia.

Vaikka yhteisvalvontajärjestöjen suorittama maksujen periminen suojatun sisällön kopioinnista yksityiseen käyttöön pysyykin kansallisen sääntelyn piirissä, on pohdittava tarkemmin tällaisten maksujen mahdollisia haittavaikutuksia matkaviestintäpalvelujen sisällön kehittämiseen, jos sitä laajennetaan matkaviestintälaitteisiin ja matkapuhelimiin. DRM-järjestelmien ja -palvelujen saatavuus matkaviestintävälitteisen sisällön jakelua varten on otettava huomioon

⁹ Direktiivi 91/250/ETY sisältää erityisiä säännöksiä, jotka mahdollistavat yhteentoimivuuden tietyissä olosuhteissa. Direktiivi ei myöskään rajoita kilpailusääntöjen soveltamista, jos hallitseva markkinavoima kieltäytyy antamasta yhteentoimivuuden edellyttämiä tietoja, kuten direktiivissä vaaditaan.

määriteltäessä sellaisen oikeudenmukaisen korvauksen tasoa, jota sovelletaan yksityiseen käyttöön tekijänoikeusdirektiivin säännösten valossa¹⁰. Direktiivin soveltamisesta ilmestyy lähiaikoina raportti, jonka pohjalta komissio voi arvioida tilannetta kussakin jäsenvaltiossa.

Matkaviestintäala pitää riittämättömänä perinteistä järjestelmää, jossa kansalliset oikeudenhaltijat myöntävät alueellisia lupia, laajentuneen EU:n tietoyhteiskuntatarpeiden kannalta. Matkaviestintäsisällön yhteisön laajuisen lupamenettelyn kehittämistä, keskitetty menettely mukaan luettuna, tulisi pohtia edelleen meneillään olevassa kuulemisprosessissa, joka liittyy tekijänoikeuden ja lähioikeuksien hallinnointiin sisämarkkinoilla¹¹.

Matkaviestinnän radio- ja televisiolähetyspalveluja voidaan ominaisuuksiensa puolesta pitää joko tietoyhteiskunnan palveluina¹² tai lähetyspalveluina¹³. Monen eri jakelukanavan tilanteessa monet palveluntarjoajat käyttävät yhä enemmän televisioverkon tekniikoita palvelujensa toimittamiseen tilaajilleen ja asiakkailleen. Tämä ei kuitenkaan tee niiden palveluista televisiolähetyspalveluja televisiosta ilman rajoja annetun direktiivin merkityksessä¹⁴.

Päätelmä

Tämänhetkisen alakohtaisen tutkimuksen lisäksi komissio aikoo kartoittaa kehittyneiden matkaviestintäpalvelujen mahdollisia esteitä tutkimalla myös teknisiä ja muita mahdollisia esteitä, jotka voivat haitata matkaviestintäpalvelujen nopeaa käyttöönottoa Euroopassa, sekä kuluttajanäkökohtia.

Komissio jatkaa direktiivin 2001/29 täytäntöönpanon valvontaa ja laatii lähiaikoina siitä raportin. Komissio pohtii myös parhaita tapoja edistää yhteisön laajuista lupamenettelyä, keskitetty menettely mukaan luettuna, osana jälkitoimia, jotka liittyvät tekijänoikeuden ja lähioikeuksien hallinnoinnista sisämarkkinoilla 16. huhtikuuta 2004 annettuun tiedonantoon¹⁵.

3.4. Taajuudet

Uuden sääntelyjärjestelmän myötä taajuuspolitiikka on kokenut muodonmuutoksen. Tavoitteena on lisätä taajuuksien käytön joustavuutta EU:n tasolla tarpeen mukaan ja pitämällä lähtökohtana yhteisymmärrystä ja EU:n tason koordinoitua.

¹⁰ Direktiivi 2001/29/EY, annettu 22 päivänä toukokuuta 2001, tekijänoikeuden ja lähioikeuksien tiettyjen piirteiden yhdenmukaistamisesta tietoyhteiskunnassa. EYVL L 167, 22.6.2001, s. 10.

¹¹ Komission tiedonanto – Tekijänoikeuden ja lähioikeuksien hallinnointi sisämarkkinoilla, KOM(2004) 261 lopullinen.

¹² Jos ne ovat sähköisestä kaupankäynnistä annetun direktiivin 2000/31/EY 2 artiklan määritelmän mukaisia.

¹³ Jos ne ovat televisiosta ilman rajoja annetun direktiivin 97/36/EY 1 artiklan määritelmän mukaisia.

¹⁴ KOM(2003) 410 – Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle sekä alueiden komitealle: ”Digitaalitelevision ja kolmannen sukupolven matkaviestinnän avointen järjestelmäalustojen kautta tapahtuvan uusien tietoyhteiskuntapalvelujen ja sovellusten käytön esteet”.

¹⁵ KOM(2004) 261 lopullinen.

Tulevaisuudessa on ratkaistava useita taajuuspoliittisia kysymyksiä. Radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevä ryhmä (RSPG) tarkistaa parhaillaan taajuushallinnon periaatteita. Erityisesti pohditaan seuraavia kysymyksiä, joilla on merkitystä laajakaistaisille matkaviestintäpalveluille:

- Tavoitteena on edistää innovatiivisten taajuushallintovälineiden koordinoitua käyttöönottoa kaikissa jäsenvaltioissa, minkä mukaisesti on arvioitava yhteisön toimien tarvetta taajuuksien jälleenmyynnissä. Tämä perustuu RSPG:n lausuntoon¹⁶ ja komission teettämään riippumattomaan selvitykseen¹⁷.
- RSPG määrittää poliittiset painopistealueet vuoden 2007 maailman radioviestintäkonferenssin (WRC-07) valmistelua varten. On todennäköistä, että yksi painopistealue liittyy 3G:hen ja sitä seuraaviin järjestelmiin.
- Komissio tulee pyytämään RSPG:ltä uutta lausuntoa, joka koskee koordinoitua lähestymistapaa langattomien alustojen taajuusresursseihin. Tämä tukee pitkän aikavälin strategista visiota taajuushallintoasioissa. Tällaisen strategian toimivuutta on testattava nykyisissä yhteysalustoissa, kuten GSM, 3G, RLAN, satelliittiyhteydet jne.
- Erityiskysymysten ohella RSPG:ssä arvioidaan edelleen radiotaajuuksien erilaisten hallinnointimallien mahdollisia etuja ja haittoja. Näitä malleja ovat perinteiset keskitetyt hallinnolliset päätökset, markkinasuuntautuneet ratkaisut ja vapaa tai toimiluvista vapautettu radiotaajuuksien käyttö. Samoin pohditaan, pitäisikö taajuuksien yksinomaisia käyttöoikeuksia vähentää. Yhteisön olisi varmistettava, että uudet taajuushallintomenettelyt otetaan käyttöön tavalla, joka varmistaa tavaroiden ja palvelujen yhtenäismarkkinoiden syntymisen.

Päätelmä

Taajuuspoliittisia kysymyksiä on jatkossakin käsiteltävä tavalla, joka varmistaa koordinoitun eurooppalaisen lähestymistavan. Taajuuksia on oltava riittävästi, niiden käytön on oltava joustavaa ja tuotteiden ja palvelujen sisämarkkinat on turvattava.

3.5. Luotettava ja turvallinen ympäristö

Laajakaistaiset matkaviestintäpalvelut tuovat tullessaan yritys- ja kuluttajasovelluksia, joissa käsitellään henkilökohtaisia ja arkaluonteisia tietoja. Näiden tietojen käsittely edellyttää luotettavaa ja turvallista tunnistus- ja todentamisprosessia. Tarvitaan yhteinen yhteentoimiva todentamismalli, joka varmistaa yleisen tason todentamisen koko Euroopassa. Matkaviestintäpohjainen todentaminen soveltuu hyvin perustaksi, koska sen tukena on jo GSM-verkkojen ja -päätelaitteiden yleinen saatavuus Euroopassa.

Tarvitaan myös asianmukaisia toimia laittoman ja haitallisen sisällön torjumiseksi ja alaikäisten suojelemiseksi.

¹⁶ Asiakirja RSPG03-13 verkkosivulla:

http://rspg.groups.eu.int/documents/meeting_documents/index_en.htm

¹⁷ http://www.analysys.com/default_acl.asp?mode=article&iLeftArticle=1361

Päätelmä

Elinkeinoelämän on asianmukaisilla foorumeilla sovittava yhteisistä yhteentoimivista todentamisjärjestelmistä, joilla varmistetaan yleisen tason todentaminen koko Euroopassa.

3.6. Mobiilimaksut

Suhteutettu ja selkeä sähköisen rahan sääntely-ympäristö on laajakaistaisten matkaviestintäpalvelujen kasvun keskeinen edellytys. Kun matkapuhelinten ennaltamaksettuja kortteja käytetään maksukeinona muiden tuotteiden ja palvelujen kuin viestintäpalvelujen ostoon, tuloksena voi olla sähköisen rahan liikkeeseenlasku, ja matkaviestintäoperaattoreista voi siten tulla sähköisen rahan liikkeeseenlaskijoita sähköisestä rahasta annetun direktiivin¹⁸ mukaisesti. Tämä puolestaan herättää kysymyksen, kuinka sähköisen rahan liikkeeseenlaskijoita koskevia sääntöjä sovelletaan matkaviestintäoperaattoreihin.

Tällä hetkellä vallitsee huomattavaa epätietoisuutta siitä, kuinka sähköistä rahaa ja rahanpesua koskevia EY:n sääntöjä sovelletaan mobiilimaksupalveluihin. Komission yksiköt ovat aloittaneet julkisen kuulemisen selkeyttääkseen direktiivin soveltamista matkaviestintäoperaattoreille. Direktiivin soveltamisalaan kuuluvien mobiilimaksupalvelujen osalta kuulemisessa yksilöidään, kuinka direktiiviä sovelletaan suhteutetusti. Lunastettavuutta koskevia sääntöjä on sovellettava tavalla, jossa otetaan huomioon kuluttajien tyypilliset riskit. Näitä palveluja on lisäksi säänneltävä suhteutetusti niin, että varmistetaan matkaviestinnän sisältöpalvelujen elinkelpoisuuden jatkuvuus sekä kannustimet uusien sisältöpalvelujen luontiin tulevaisuudessa. Eräät matkaviestintäoperaattorit ovat jo ilmoittaneet lykänneensä palvelujen käyttöönottoa epävarman sääntelytilanteen vuoksi.

Lähiaikoina annetaan ehdotus maksualan uudeksi oikeudelliseksi kehykseksi EU:ssa. Ehdotuksessa perustetaan Euroopan yhtenäinen maksualue. Tämä väline koskisi kolmansien osapuolten toimittamia ja tilaajan tililtä jälkeinpäin laskutettavia palveluja. Myös tällaisia palveluja on säänneltävä suhteutetusti. Tulossa oleva ehdotus kolmanneksi rahanpesudirektiiviksi koskee edeltäjiensä tapaan myös matkaviestintäoperaattoreita. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin poiketa direktiivin säännöksistä suhteellisuusperiaatetta noudattaen ja riskit tiedostaen, jos kyseessä ovat tuotteet ja palvelut, joissa rahanpesuriski on alhainen. Tarkoitus on antaa jäsenvaltioille mahdollisuus poiketa direktiivistä silloin, kun sähköistä rahaa¹⁹ lasketaan liikkeeseen tai sitä käytetään pieniä määriä.

Lyhyellä aikavälillä matkaviestintäala tarvitsee toimivan ja oikeusvarmuuden takaavan väliaikaisen ratkaisun sähköisestä rahasta annetun direktiivin soveltamiseen. Komissio harkitsee kansallisten sääntelijöiden ohjeistamista mahdollisesti siten, että meneillään olevan kuulemisen pohjalta laaditaan joukko direktiivin soveltamisperusteita. Näissä perusteissa olisi otettava huomioon riskit, joita liittyy rahoitusalan vakauteen, rahanpesuun ja kuluttajansuojaan matkaviestintäoperaattoreiden toimiessa rahoituspalvelujen alalla. Sähköisestä

¹⁸ Direktiivi 2000/46/EY.

¹⁹ Siten kuin se on määritelty direktiivissä 2000/45/EY.

rahasta annettua direktiiviä voidaan pitkällä aikavälillä joutua muuttamaan tai se voidaan joutua kumoamaan, jotta voidaan ottaa huomioon mobiilimaksupalvelujen erilaiset toimintatavat. Tämä voidaan toteuttaa teknologiasta riippumattomalla tavalla, kun otetaan huomioon kuulemisen tulokset.

Päätelmät

Suhteutetun ja teknologiasta riippumattoman oikeudellisen ympäristön pitäisi sisältää seuraavat ehdotetut näkökohdat:

- **Maksut, joita suoritetaan suoraan matkaviestintäoperaattoreille näiden toimittamista palveluista, eivät kuulu maksupalvelujen tarjonnan piiriin.**
- Sähköisestä rahasta annetulla direktiivillä pitäisi säännellä vain ennalta maksettuihin matkaviestintäpalveluihin liittyvää sähköistä rahaa.
- Sääntelijöiden pitäisi pyrkiä mahdollisimman vähäiseen sääntelyyn sen varmistamiseksi, että rahoitusalan vakauden riskit ja kuluttajansuoja otetaan huomioon.
- Lunastettavuutta koskevia sääntöjä on sovellettava tavalla, jossa otetaan huomioon kuluttajien tyypilliset riskit.
- Rahanpesua koskevia sääntöjä mukautetaan siten, että otetaan huomioon tuotteet ja palvelut, mukaan luettuna sähköinen raha²⁰, **joita lasketaan liikkeeseen tai käytetään pieniä määriä ja joihin liittyvä rahanpesuriski on alhainen.**
-

3.7. Verkkojen rakentamisen esteet

Tiedonannossaan ”Nopeiden yhteyksien Eurooppa”²¹ komissio toteaa, että yhden poliittisen haasteen 3G-verkkojen ja -palvelujen rakentamiselle muodostavat sääntelyesteet, jotka haittaavat uusien tukiasemien ja mastojen rakentamista joissakin jäsenvaltioissa. Kolmannen sukupolven matkaviestintä vaatii ennen muuta enemmän tukiasemia kuin aiemmat GSM-verkot, koska taajuuskaistat ovat korkeampia.

Sevillan Eurooppa-neuvostossa 21.–22.6.2002 pyydettiin kaikkia asiaan liittyviä viranomaistahoja toimimaan 3G-verkkojen rakentamisessa kohdattujen vaikeuksien voittamiseksi. Joissakin osissa yhteisöä on mahdoton ennakoida tukiasemien paikallisten rakennuslupien saamisen aikataulua, mikä johtuu menettelytapoihin liittyvistä viivästymisistä, tiukoista suunnitteluvaatimuksista ja väitettyjä terveysvaikutuksia koskevista kiistoista. Viimeksi mainitun osalta komissio katsoo, että kansalaisten terveys ja turvallisuus on riittävästi turvattu, kun yleisön altistaminen pysyy EU:n asettamien rajojen puitteissa.²²

²⁰ Siten kuin se on määritelty direktiivissä 2000/46/EY.

²¹ KOM(2004) 61 lopullinen.

²² Neuvoston suositus 1999/519/EY.

Päätelmä

Jäsenvaltioiden on ratkaistava ongelmat, joita tukiasemien sijoittamista koskevien paikallisten käytäntöjen hajanaisuus aiheuttaa, ja varmistettava, että sijoittamispäätökset perustuvat yleisesti hyväksyttyyn terveysriskien arviointiin. Verkkojen fyysisessä rakentamisessa kohdatut ongelmat on ratkaistava yhdenmukaistamalla ehdot ja nopeuttamalla menettelyjä, joita sovelletaan tukiasemapaikkojen hankintaan ja perustamiseen. Jäsenvaltioiden on myös tiedotettava yleisölle enemmän matkaviestintäteknologiaan liittyvistä riskeistä ja voimassa olevasta lainsäädännöstä, jolla suojataan yleisö tällaisilta riskeiltä.

3.8. Kansainvälinen yhteistyö

Koska matkaviestintä on luonteeltaan leimallisen maailmanlaajuista sekä palvelujen että laitteiden osalta, kansainvälinen yhteistyö ja vuoropuhelu, jossa matkaviestintäala on mukana, on olennaista. Yksi tärkeä yhteistyömuoto tässä yhteydessä on tutkimus- ja kehitysyhteistyö. Kun otetaan huomioon laajakaistaisten matkaviestintäpalvelujen todennäköinen merkitys tulevaisuudessa, on painotettava jatkossakin erityisesti avointen ja maailmanlaajuisten standardien etuja kansainvälisellä tasolla, jotta voitaisiin toteuttaa maailmanlaajuinen yhteentoimivuus ja verkkovierailuominaisuus sekä laajemmat mittakaavaedut. Kansainvälisellä tasolla on lisäksi korostettava kehittyneiden matkaviestintäpalvelujen selkeää ja ennakoitavaa sääntely-ympäristöä.

4. PÄÄTELMÄ

Laajakaistaisten matkaviestintäpalvelujen avulla voidaan saada aikaan huomattavia tuottavuus- ja tehokkuushyötyjä sekä yhteiskunnallisia hyötyjä. Uusia haasteita nousee esiin kuitenkin sitä mukaa, kun maapallon muut alueet kehittyvät tahoillaan. Tässä tiedonannossa on yksilöity tapoja, joilla sidosryhmät voivat vastata näihin haasteisiin.

Komissio jatkaa yhteistyötä kaikkien sidosryhmien, jäsenvaltiot mukaan luettuina, kanssa asianmukaisilla foorumeilla edistääkseen tässä tiedonannossa yksilöityjen poliittisten kysymysten ratkaisua.